

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Friderici Forneri Theologiae Doctoris Canonici Ecclesiae
Collegiatæ diui Stephani Bambergæ, De Temulentia
Malo, Eiusque Remediis, Variis Item Scitv Ivcvndissimis,
nec non vtilissimis de rebus, quæ in ...**

Förner, Friedrich

Ingolstadii, 1603

Cap. XXV. Brutis assimilat homines Temulentia, & ijs quadamtenus
deteriores efficit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45433

qui tales, continentem vitam ac sobriam duxissent, quin Phœnicie viuaciores, extremam senectutem fecerit, ac suauissimè consecuturi fuissent, nemini in mentem veniat ambigere.

Ergo quisquis es, ne in teipsum ita iniurius esto, vt vita, qua nil charius, aut tot doloribus lædatur, aut præcoci amputatione finiatur, secus faxis? Leberide cæcior eris mihi.

Iam nunc de corporis bonis, à temulentia læsis, dictum pro instituto satis. Videndum deinceps, vt sensibus, & aliis hominis facultatibus, ac tandem vera virtuti officiat.

CAPVT XXV.

Temulentia homines brutis assimilât, & iis quadam tenus deteriores efficit.

At dictum, quid temulentia in hominum vitam iniuriarum conferat. Iam prima se nobis discutendum acie sistit, num pro natiua ac numerosa noxarum sobole, seu turba potius, ipsam hominis naturam, ac humanam speciem, infelici sua familiaritate, mittat intactam, sinat illæsam.

Atq; eo nihil minus. Humanam naturam totam, hominis vitam integram ac mores ingenuos, si non omninò eripit, saltem non rarò sic impedit, sic defædat, sic turpat, vt bestiarum potius, quàm hominum ex ingenio constare videantur. Nam, *Ebriosus homo cum in honore esset non intellexit, comparatus est iumentis insipientibus & similis factus est illis: neglecta ratione, sprete sui præcipua parte, animo contempto, sese ventris ingluuiei mancipium, cuiusdam instar prostibuli venum offert, & mutat gloriam incorruptibilis Dei, in similitudinem imaginis volucrum* & qua-

Psal. 48.

Rom 14

Et quadrupedum et serpentum. Dies me deficiat, & verba potius, quàm eiusmodi belluinos mores omnes, leuiter saltem adumbrem.

Brutorum animalium mores à temulentis expressi.

Quidam vitulorum petulcam exprimentes insaniam, saltitant, cursitant, cornu petunt, calcitrant. Alij porcorum, ad lintres properantiũ instar, vinarias tabernas, & symposia quæritando, grunniètes circumcurrunt, & vbi plus satis vini ingesserint, non raro gratisimum iis, quorũ mores imbibere animalculis, vomitando eructant ferculum, natante frustis edulentis pauimeto, dum ipsi, velut in volutabro suis, in luto suo se volutant. More asinorum ad lyram, alij segnes, pigri, vecordes, ad omnia, tardi gradiq; temulentia redduntur. Rapacissimis nonnulli vulturibus similes, & rabidis canibus, obuiosq; quosque moribus petunt, ac vulneribus. Complures hircorum salacitate prurientes, vino in fædissimas libidinum flammæ exardescunt. Imitati Leones alij, ferociant, contra obuios insurgunt, terrent, rugiunt, latrant, deuorant quemcunq; oppressum. quid plura?

Vide per multos Ebriosorum cum bestiarum comparationes, in Germanico libello de conuiuio et comotationibus, præclari viri D. Egidij Albertini, Serenissimo Bavarie Ducis à secretis, ubi ex

Conuiuas vitulos, hircos, asinosq; suesq;

Prensa vides bruto stringere vna pede.

Quid mirare? tuos hic aspicias belluo fratres;

Qui quoties potas, talis es ipse pecus.

Quandoquidem pressis rationem sensibus aufert,

Æmula Circais artibus Ebrietas.

Quam si bellipotens Germania tolleret hostem,

Clarius hac nusquam natio gente foret.

Dixi in corde meo de filiis hominum, inquit sapiens, ut probaret illos Deus, et ostenderet bestiis similes esse, en probatum hic; en ostensum. quanta Dei contumelia? Rex ciuitatem condit, muris cingit, propugnaculis firmat, instauratorem eius, ac fundatorem se esse, proficitur, aut in foro, aut honoratiori aliquo loco,

loco, insignia sua, vel imaginem figens, vel statuam
 locans, publica omnium veneratione. hanc tu ma-
 culas? hanc tu luto petas? hanc tu pedibus procul-
 ces? annon illicò redundabit in Principem ignomi-
 nia? irritabis eum, stomachum mouebis ac bilem;
 punieris vt Iesæ maiestatis reus. Et quam tu isthic in-
 iuriam Deo adfigis, qui te condidit, vt lac te mulsit,
 vt caseum coagulauit, pelle & carnibus vestiuit, ossibus
 & neruis compegit, vitam tribuit, ac diuinissimi vul-
 tus sui lumen immortale super te signauit, inultam fe-
 res? diuinæ imaginis atque similitudinis, ad quam
 creatus es, pulchritudinem violando, atq; in defor-
 missimas bestiarum figuras derorquendo, impuni-
 tatem sperabis? præfractæ vindictam contumaciæ,
 nullâ timeas? O cæca, O futurorû improvida, temu-
 lentorû pectora; q; homo non ferret ab homine, De-
 us ab homine ferat? non sic itur ad astra. Non vos
 ad vini potû à Deo creati estis: sed vini potus, vestri
 caussa: non ad luxum, sed ad moderatum vsum.

Pronaq; cum spectent animalia cætera terram,

Os homini sublime dedit, cælumq; tueri,

Iussit, & erectos ad sydera tollere vultus.

Paruum os vobis natura finxit, paruû & incapacè
 stomachû fecit; corpus quoq; cingere iussit; quæ om-
 nia vniuersim, sicut & singula diuersim, modera-
 tionis calcaria sunt: non eadè visuntur in aliis ani-
 malib; solis hæc tributa cernitis hominibus. Cauete
 itaq; & fugite vini ingluuiè, quæ ex hominibus vos
 bestias format. quid bestias iacto, si peiores bestiis?
 Illa secundû naturam bestiis competunt, at vobis re-
 pugnant, rectæ rationi aduersantur. fidè negas? alios
 me grauiores audi. Et in primis, illud sacrarû concio-
 num fulmen, D. Chrysostrorum, *Bestiis peiores sunt*
Ebriosi: illæ enim nihil ultra quàm opus est desiderant.
quanto melior asinus epulone? quanto canis præstantior?

*Gueuara
 hus versus
 inducit.*

*Iob 10.
 Psalm. 4.*

Genes. 1.

Ouidius.

*Deteriores
 bruti fe-
 mulenti
 censentur.*

*Homil. 58.
 in Matth.*

omnes certè animantes, quæ rationis expertes sunt, cum bibunt, aut comedunt, vltraquã satis est, etiamsi mille homines cogerent, nunquã elabuntur. peiores igitur istis cibus & asinis estis, qui inebriamini. Nemo cogit edere aut bibere animalia, ne excessus detrimento sit eis. Ebriosi, & qui cogunt alios, ad bibendum, peiores ipsi iudicentur.

Homil. 71.
ad popul.
Antioch.

Alto iterum in loco in eandem sententiam. Quam melior ebriosis est asinus & canis? nam quodlibet horum animalium si sit opus bibere, necessitatis terminum nouit, nec vltra, quod est opus, progreditur, licet sint insati qui cogant in immodestiam, procedere non patitur. Accedat & maioris fidei gratia, insigne illud, vniuersæ lumen Ecclesiæ, Diuus Augustinus. Rogo

Serm. 231.
de Temp.
qui est. 1. de
Ebrietate.

fratres Charissimi, inquit, diligenter attendite, & videte: quia quando animalia ducuntur ad aquam, vbi saturauerint sitim suam, etiamsi supra aquam diutius teneantur, repleta siti, bibere nolunt omninò, nec possunt. Considerent ebriosi, si non peiores animalibus iudicandi sunt. Cum enim animalia amplius quàm eis opus est, bibere nolunt, illi & duplum & triplum, quàm eis conuenit, quàm expedit, potum accipiunt; & vnde trium aut quatuor dierum refectiorem poterant rationabilem habere, vno die, cum graui peccato, contendunt perdere potum, quàm expendere. Atque vtrinam potum tantummodo perderent, & non ipsi cum potu perirent. hæc ex Augustino.

Apud Sto.
beum.
serm. 18. de
Incontinēt.
Lib. 5. ge-
nial. dier.
cap. 21.

Nec Ethnicos quoque bestialis temulentie deformitas latere potuit. Musonius quidam Philosophus. Quid turpius, ait, quàm ita se prestare circa potum, vti bruti potius animalis, quàm prudentis hominis imago sit. Inde factum tradit Alexander ab Alexandro, vt Romani fidei inibus aulædisque vino potis laruas gestare per-

permitterent, ad contegendam ex parte belluinam temulentiae turpitudinem. Quæ consuetudo si apud nos vigeret, plerisque nostrum, vix vnquam laruas exuere oporteret, ira pauci sunt, qui sincerè sobrietatem colunt.

Cynicum olim Diogenem, fama est Athenis, vbi pergræcari atq; cōmessari plurimū increbuerat, media luce, accensa lucerna, per omnes vrbis vicos, & plateas hinc inde, cunctos lustrando angulos, cursitasse. interrogatus causam, qd lucerna, lucente sole? *Quæro homines*, inquit. *annon, ipsi contra, hic passim magna hominum multitudo? homines ego quæro*, aiebat Diogenes. Et isti non sint homines? quid ni? causam ediffere, subdidit Diogenes: *Potitando & lurcando bestia euaserunt, & illud quo solo homines sunt, crapula mersum oppresserunt; homines, atq; eos integros ac veros quæro*. Vah quā paucos inter Teutones moderatos Diogenes iā reperturus foret homines, quales ipse vestigabat? Accēdat mille lucernas, faces addat totidē ac tædas, vix vsq; voti compos fiet; albo coruo sunt rariores eiusmodi homines. Quāta hæc nobilissimæ huius nationis labes? Apage Temulentia, apage fons & lerna huius, & omniū aliorū malorū.

Crediderim, à maioribus nostris nō temerè olim institutum, vt in conuiujs nuptialibus, vexillo quo, *Vexillum porcarium cuius usus apud Germanos in conuiujs nuptialibus* *porcum* depictus, ei publica ignominia traderetur, qui fortè bibendo excedens, qualem descriptimus, bestia euassisset. quo volebāt licentiosè grafsanti malo occurrere, ne serperet latius, aliiq; à simili turpitudine absterriti, modestiæ studerent ac sobrietati. Verūm, vt omnia fluxu temporis in peius ruunt; ita & nunc res eò deuenit, vt porco insignitū istud labarum, non aliqua notetur contumelia, sed quid adeptus fuerit, præclari facinoris gloriā, apud

G sui

fui similes, consecutum arbitretur. O corruptissima hominū iudicia. Quin age veterē maiorum disciplinam, postliminio reuocamus, & huiusmodi nō homines, sed hominū monstra & belluarum simias, vt infamiae cauterio insignitos fugimus, explodimus atq; exhibilamus? Hoc tandem Germanae virtutis erit nouum seminarium, atq; vberissima mēsis.

CAPVT XXVI.

Temulētia non corpus modò. sed & animum haud exiguis afficit incommodis.

Qua de re quidam Poēta non incongruē:
*Faecundi calices, amor immoderatus edendi,
 Eneruant vires corporis, atq; animi.*

Corpori quantū officiat, quantum valetudini, quantum vitæ, sat dictum, sapere cupienti. nunc audi S. Ioannē Chryostomum: *Quod si etiam interiora inspicias, videbis animam ebrii, cerē hyeme, ac intēssimo frigore, congelatā adeò, atq; torpentem adeò, vt nulla utilitas corpori ab ea possit afferri. Eadē porrò aliis verbis effert D. Augustin. Quam multi sunt, qui nec Deum tamen bibunt, vt interdum necesse habeant, viscera nimis potu plena per vomitum relaxare. Animo magis nocent quàm corpori, & tanquam fractæ ac naufragæ naues, ita ipsius Ebrietatis fluctibus fatigantur, vt nec vbi sunt recognoscant, & dicere aliud vel audire, nedum operari, quod ad rationem pertinet, omninò non valent.*

Et siquidem res in hoc versantur statu, ac terrilitia, non minus animum quo verè ac solidè homines sumus, quàm corpus infestat, non existimo quenquam inuētum iri, qui admirabilem illum Cynicum Diogenē, cuius vita communi omninū vinēdi

Hom. 58, in
Matth.

Hom. 132.
de Temp.
que est. 2.
de Ebriet.

ratio-
quoc
repre
buīd
ridi
cachi
nes ig
tia da
cumf
tis de
ment
dam-
las ad
uiter
vinur
allide
meric
rum c
perdi
Denē q
vinum
luisse
bit au
pereat
sopho
vinar
men,
emole
Et
tantu
pater
morar
insue
eius in